

KELTAINEN KIRJASTO

KAZUO
ISHIGURO
HAUDATTU
JÄTTILÄINEN

KELTAINEN KIRJASTO

KAZUO ISHIGURO:

- Silmissä siintävät vuoret (1982, suom. 1984)
Menneen maailman maalari (1986, suom. 1988)
Pitkän päivän ilta (1989, suom. 1990)
Me orvot (2000, suom. 2002)
Ole luonani aina (2005, suom. 2005)
Yösoittoja (2009, suom. 2011)
Haudattu jättiläinen (2015, suom. 2016)

KAZUO ISHIGURO

Haudattu jättiläinen

Suomentanut

HELENE BÜTZOW

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *The Buried Giant* ilmestyi 2015.

All rights reserved.

Copyright © Kazuo Ishiguro 2015

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2016

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-8652-4

Deborah Rogers
1938–2014

Ensimmäinen osa

Ensimmäinen luku

Missään ei ollut niitä mutkittavia kujia ja hiljaisia ketoja, niitä joista Englanti myöhemmin tuli tunnetuksi. Niiden sijasta oli mailikaupalla karua, kesytöntä maastoa; siellä täällä kulki polku rosoisten kukkuloiden tai kolkon nummen yli. Suurin osa roomalaisten rakentamista teistä oli muuttunut kulkukelvottomiksi tai kasvanut umpeen, sulautunut takaisin luontoon. Jokien ja marskimaiden yllä leijui jäinen sumu, ja se sopi erinomaisen hyvin jättiläisille joita alueella vielä silloin asui. Seudun ihmiset – on kysyttävä, mikä oli saanut heidät asettumaan niin synkkään kolkkaan – saattoivat hyvinkin pelätä noita olentoja, joiden puuskuttava hengitys kuului kauan ennen kuin niiden epämuodostunut hahmo tuli sumusta näkyviin. Sellaisissa hirviöissä ei kuitenkaan ollut mitään ihmettelemistä. Ne eivät olleet ihmisille muuta kuin jokapäiväinen riesa, ja siihen aikaan oli monia muitakin huolenaiheita. Miten saada ravinto kovasta maasta; miten saada polttopuut riittämään; miten pysäyttää tauti joka saattoi tappaa kymmenen sikaa yhdessä päivässä ja aiheuttaa vihreää ihottumaa lasten poskiin.

Eivätkä jättiläiset nyt niin kauheita olleet jos niitä ei ärsytetty. Oli vain alistuttava siihen että aina silloin tällöin jokin niistä syöksyi kylään hirvittävän raivon vallassa, kenties jonkin lajinsisäisen epämääräisen kiistan seurauksena, riehui siellä huudoista ja aseiden heristelystä piittaamatta ja ruhjoi jokaisen, joka ei ehtinyt alta pois. Silloin tällöin jättiläinen saattoi myös viedä lapsen mukanaan sumuun. Sellaisiin rikoksiin oli suhtauduttava filosofisesti.

Eräällä kuvatun kaltaisella alueella valtavan suon reunassa, risareunaisten kukkuloiden katveessa, asui iäkäs pariskunta, Axl ja Beatrice. Voi olla, että ne eivät olleet heidän täsmälliset tai täydelliset nimensä, mutta käytämme niitä yksinkertaisuuden vuoksi. Sanoisin että pariskunta vietti eristäytynyttä elämää, mutta siihen aikaan harvat olivat ”eristäytyneitä” siinä merkityksessä kuin me asian ymmärrämme. Saadakseen lämpöä ja suojaa kyläläiset asuivat majoissa, joista monet oli kaivettu syvälle kukkulan kupeeseen, ja niitä yhdistivät maanalaiset tunnelit ja katetut käytävät. Iäkäs parimme asui juuri sellaisessa rönsyilevässä sokkelossa – ”rakennus” olisi liian mahtipontinen sana – noin kuumenkymmenen muun kyläläisen kanssa. Jos olisi lähtenyt luolastosta ja kävellyt kaksikymmentä minuuttia kukkulan viertä, olisi tullut seuraavaan yhdyskuntaan, joka olisi ollut päällisin puolin aivan samanlainen kuin ensimmäinen. Mutta asukit itse näkivät useita pieniä eroavuuksia, joista he olivat joko ylpeitä tai häpeissään.

En suinkaan halua antaa sitä vaikutelmaa, että Britannia ei siihen aikaan muuta ollutkaan; että emme olleet päässeet juuri rautakautta pitemmälle, vaikka muualla maailmassa kukoistivat suurenmoiset sivilisaatiot. Jos olisi kierrellyt pitkin maaseutua, olisi hyvinkin voinut löytää

linnoja, joissa harrastettiin musiikkia, hienostuneita ruokia ja ruumiinkulttuuria tai luostareita, joiden asukkaat olivat uppoutuneet opiskeluun. Mutta asiasta ei pääse yli eikä ympäri. Vaikka olisi liikkunut vahvalla hevosella hyvässä säässä, olisi voinut ratsastaa päiväkausia näkemättä ainoatakaan linnaa tai luostaria vihreyden keskellä. Useimmiten matkalainen olisi törmännyt vain kuvaamani kaltaisiin yhdyskuntiin, ja jos hänellä ei olisi ollut tuomisinaan vaatteita tai ruokaa eikä hän olisi ollut järeästi aseistautunut, häntä ei välttämättä olisi toivotettu tervetulleeksi. Pahoittelen, että joudun antamaan maastamme sellaisen kuvan, mutta sille ei nyt mahda mitään.

Mutta takaisin Axliin ja Beatriceen. Kuten jo sanoin, iäkäs pari asui yhdyskunnan laitamilla, heidän asumuksensa oli säiden armoilla eikä hyötynyt tulesta, jota pidettiin suur-
tuvassa ja jonka ympärille iltaisin kokoonnuttiin. Ehkä he olivat joskus asuneet lähempänä nuotiota; silloin kun heidän lapsensa olivat vielä saman katon alla. Se olikin ajatus, joka saattoi pulpahtaa Axlin mieleen, kun hän makasi sijal-
laan ankeina tunteina ennen aamunkoittoa, vaimon nukku-
essa sikeästi vieressä, ja jokin määrittelemätön menetys jäyti Axlin sydäntä niin, ettei hän saanut enää unta.

Ehkä Axl juuri sen tähden nousi sinä nimenomaisena aamuna sijaltaan ja pujahti luolaston edessä olevalle vään-
tyneelle penkille odottamaan aamunkoiton ensi merkkejä. Oli kevät, mutta ilma tuntui silti kolealta, vaikka Axl oli ottanut ulos lähtiessään Beatricen viitan ja kääräissyt sen ympärilleen. Hän oli kuitenkin niin omissa mietteissään että tajusi kylmän vasta, kun tähdet olivat melkein ka-
donneet, taivaanranta hehkui ja linnut aloittelivat laulua hämärissä.

Hän nousi jaloilleen ja katui jo sitä, että oli viipynyt ulkona niin pitkään. Hän oli terve, mutta edellisestä kuume-
taudista toipuminen oli vienyt aikansa, eikä hän halunnut sen uusiutuvan. Kosteus tuntui nyt jaloissa, mutta kun hän kääntyi mennäkseen sisään, hän oli tyytyväinen: nyt aamutuimaan hän oli onnistunut palauttamaan mieleensä montakin asiaa, jotka olivat hävinneet muistista hyvän aikaa sitten. Lisäksi hän tunsu olevansa ison päätöksen kynnyksellä – päätöksen jota oli lykännyt jo aivan liian pitkään – ja hänessä oli virinnyt innostus, josta hän halusi päästä kertomaan vaimolleen.

Sisällä käytävissä oli vielä sysipimeää, ja Axlin oli tunnusteltava tietä vähän kauempana olevalle ovelle. Monet asuinkunnan ”ovet” olivat vain kammion kynnystä markkeeraavia kaariaukkoja. Avoin ratkaisu ei tuntunut häiritsevän asukkaiden yksityisyyttä, ja lämpö pääsi liikkumaan käytäviä pitkin isosta nuotiosta ja pienemmistä tulista, joita asumuksissa sai pitää. Axlin ja Beatricen kammio oli kuitenkin liian kaukana tulista ja siinä oli eräänlainen oventapainen; isoon puukehikkoon oli työnnetty ristiin rastiin pieniä oksia, köynnöksiä ja ohdakkeita, ja kulkiessa ovi piti nostaa kokonaan sivuun, mutta se pysäytti kylmän vedon. Axl olisi ilomielin ollut ilman ovea, mutta siitä oli ajan mittaan tullut Beatricen ylpeydenaihe. Axl oli usein kotiin palatessaan nähnyt, kuinka vaimo nyppi ovesta kuihtuneet kasvit ja pani tilalle tuoreita oksia jotka oli päivän mittaan kerännyt.

Sinä aamuna Axl siirsi ovea vain sen verran, että mahtui työntymään raosta sisään, ja hän yritti liikkua mahdollisimman hiljaa. Varhaisaamun valo tihkui ulkoseinän pienistä raoista. Hän erotti hämärästi oman kätensä ja turvevuo-

teella makaavan Beatricen, joka nukkui sikeästi peittojen alla.

Axllilla oli houkutus herättää vaimo. Axl oli nimittäin jollakin lailla varma, että jos Beatrice olisi nyt hereillä ja puhuisi hänen kanssaan, viimeisetkin esteet murenisivat päätöksen tieltä. Mutta kestäisi vielä tovin, ennen kuin kylässä noustaisiin päivän töihin, joten Axl istahti matalalle jakkaralle kammion nurkkaan vaimon viitta yhä tiukasti ympärillään.

Hän mietti, kuinka sakeaa sumu mahtoi sinä aamuna olla, ja huomaisiko hän pimeään hälvettyä, että se oli tunkeutunut halkeamista heidän huoneeseensa. Mutta sitten kysymys painui taka-alalle, ja ajatukset kiertyivät asioihin jotka olivat askarruttaneet häntä aikaisemmin. Olivatko he kaksi eläneet aina tällä lailla, yhteisön laitamilla? Vai oliko kaikki ollut joskus aivan toisin? Aikaisemmin ulkona hänen mieleensä oli muistunut joitakin välähdyksiä: hetki jolloin hän oli kävellyt kylän keskikäytävää lapsi kainalossa, kulkenut hiukan kumarassa, ei vanhuuttaan niin kuin nyt vaan yksinkertaisesti siksi ettei löisi päätään palkkeihin vähässä valossa. Ehkä lapsi oli juuri sanonut hänelle jotakin, jotaakin hupaisaa, ja he olivat nauraneet sille. Mutta kävi niin kuin aiemmin ulkona, Axl ei oikein saanut otetta mistään, ja mitä enemmän hän keskittyi, sitä hatarammiksi muistonriekaleet kävivät. Ehkä kaikki olikin vain vanhuudenhöperön kuvittelua. Ehkä Jumala ei ollut koskaan antanutkaan heille lapsia.

Nyt ehkä ihmetellään, miksi Axl ei kääntynyt naapureidensa puoleen saadakseen apua menneiden muistamiseen, mutta se ei ollut niin helppoa kuin voisi luulla. Yhteisössä ei näet ollut tapana puhua vanhoista asioista. En tarkoita, että

se olisi ollut tabu. Tarkoitan, että menneisyys oli tavallaan kadonnut sellaiseen sakeaan sumuun kuin usva marskimaiden yllä. Kyläläisten mieleen ei yksinkertaisesti juolahtanut ajatella menneitä – ei edes lähimenneisyyttä.

Ajatellaan esimerkiksi asiaa, joka oli vaivannut Axlia jonkin aikaa: Hän oli varma, että jonkin aikaa sitten heidän joukossaan oli ollut nainen jolla oli pitkä punainen tukka, nainen jolla oli kylässä tärkeä asema. Jos joku oli loukannut itsensä tai sairastunut, paikalle oli heti haettu tuo punatukkainen nainen, taitava parantaja. Mutta naista ei enää näkynyt, eikä kukaan tuntunut kysyvän mitä oli tapahtunut, saati harmitellut hänen poissaoloaan. Kun Axl oli maininnut asiasta kolmelle naapurilleen heidän yrittäessään yhdessä kuokkia jäätynyttä peltoa, kaikki olivat vaikuttaneet vilpittömän tietämättömiltä. Yksi naapureista oli jopa keskeyttänyt työnsä ja keskittynyt muistelemaan, mutta lopulta hänkin oli pudistanut päätään. ”Siitä täytyy olla kauan”, hän oli sanonut.

”En minäkään muista sellaista naista”, Beatrice oli sanonut, kun Axl oli eräänä iltana ottanut asian puheeksi. ”Ehkä hän on vain unta, joka kumpuaa omista tarpeistasi, vaikka sinulla on tässä vieressäsi vaimo jolla on suurempi selkä kuin sinulla.”

Se oli tapahtunut joskus edellisenä syksynä, kun he olivat maanneet vieretyksin sysipimeässä kuunnellen, kuinka sade piiskasi heidän asumustaan.

”Totta puhut, prinsessa, et ole juuri vanhentunut näinä vuosina”, Axl oli sanonut. ”Mutta se nainen ei ollut unta, ja muistaisit hänet itsekin, jos vaivautuisit ajattelemaan. Hän seisoi tuossa ovella vasta kuukausi sitten ja kysyi, voisiko tuoda meille jotakin. Kyllä sinä muistat.”

”Mutta miksi hän ylipäätään halusi tuoda meille jotakin? Oliko hän sukua?”

”Enpä usko, prinsessa. Hän oli vain ystävällinen. Kyllä sinä muistat. Hän kävi monesti ovella kysymässä, oliko meillä kylmä tai nälkä.”

”Kysyn vain, Axl, mitä syytä sillä naisella oli valita meidät ystävällisyytensä kohteiksi.”

”Samaa minäkin mietin silloin. Muistan ajatelleeni, että hän oli omistautunut hoitamaan sairaita, mutta me kaksi olemme yhtä terveitä kuin ketkä tahansa täkäläiset. Onko kenties puhetta lähestyvistä kulkutaudista, ja nainen on täällä pitämässä meistä huolta? Mutta sitten selvisi, että ruttoa ei ollut liikkeellä, ja hän oli vain ystävällinen. Ja nyt kun naisesta puhutaan, mieleeni muistuu muutakin. Hän seiso tuossa ja käski olla välittämättä siitä että lapset nimittelevät. Siinä se sitten oli. Sen jälkeen häntä ei enää näkynyt.”

”Se punatukkainen nainen ei ole vain sinun haaveiluasi, Axl, vaan hän on myös hölmö jos piittaa lapsista ja heidän hullutuksistaan.”

”Niin minäkin silloin ajattelin, prinsessa. Mitäpä lapset meille mahtavat, ja he vain tappavat aikaa kun ulkona on huono ilma. Sanoin, ettemme ole vaivanneet päätämme moisella, mutta nainen tarkoitti yhtä kaikki hyvää. Ja muistan hänen sitten harmitelleen sitä, ettei meillä ollut pimeän ajaksi kynttilää.”

”Jos se otus surkutteli kynttilän puutetta”, Beatrice oli sanonut, ”oli hän sitten ainakin yhdessä asiassa oikeassa. On röyhkeyden huippu kieltää meiltä kynttilä tällaisina öinä, vaikka kätemme ovat yhtä vakaat kuin kaikilla muillakin. Muilla on kynttilät kammioissaan, vaikka he ovat iltaisin siideristä tolkkuttomia tai lapset säntäilevät miten sattuu.

Mutta meiltä on viety kynttilä, ja tuskin edes erotan ääri-viivojasi, Axl, vaikka olet siinä ihan vieressä.”

”Ei se ole röyhkeyttä, prinsessa. Niin on aina tehty, ei siinä sen kummempaa ole.”

”No jaa, uninaisesi ei ole ainoa, jonka mielestä on outoa että meiltä on viety kynttilä. Eilen, vai oliko se toissapäivänä, menin joella naisten ohi ja kuulin ihan varmasti, miten he sanoivat luullessaan että olin kuulomatkan ulkopuolella, että oli häpeä, kuinka meidän laisemme kunniallinen pariskunta joutui istumaan iltakaudet pimeässä. Uninainen ei ole ajatuksineen yksin.”

”Sanon taas kerran, että se nainen ei ollut unta. Vielä kuukausi sitten kaikki tiesivät hänet ja puhuivat hänestä hyvää. Mikä kumma saa sinut ja kaikki muut unohtamaan hänen olemassaolonsa?”

Kun Axl muisteli heidän keskusteluaan nyt, tänä keväänä aamuna, hän oli melkein valmis myöntämään, että oli erehtynyt punatukkaisen naisen suhteen. Hänhän oli loppujen lopuksi ikämies, jolla asiat tuppasivat välillä menemään sekaisin. Punatukkaisen naisen tapaus oli kuitenkin ollut vain yksi alituisista, hämmentävistä sattumuksista. Valitettavasti Axl ei juuri nyt saanut mieleensä muita esimerkkejä, mutta paljon niitä oli ollut, siitä ei ollut epäilystäkään. Vaikka nyt sitten Martan asia.

Marta oli yhdeksän tai kymmenen ikäinen tyttö, joka oli aina ollut pelottoman maineessa. Hiuksia nostattavat tarinat siitä mitä kuljeskeleville lapsille saattoi sattua eivät nujertaneet hänen seikkailumieltään. Niinpä eräänä iltana, kun päivänvalo oli jäljellä vajaa tunti, sumu alkoi laskeutua ja sudet kuuluivat ulvovan kukkulalla, kylässä alkoi kiertää sana Martan katoamisesta, ja kaikkien oli heti lopetettava

askareensa. Seuraavan tovin ajan Martaa huudeltiin ympäri kylää, ja askelet kaikuivat käytävissä, kun väki etsi tyttöä kaikista kammioista, varastoluolista, palkkienalisista onkaloista, kaikista mahdollisista sopukoista joihin lapsi voisi huvikseen piiloutua.

Paniikin ollessa pahimmillaan kaksi paimenta palasi työvuorosta kukkuloilta ja tuli suurtuvan tulen ääreen lämmittelemään. Toinen heistä kertoi, kuinka he olivat edellisenä päivänä nähneet kokkolinnun lentävän yläpuolellaan kerran, kahdesti ja sitten kolmannen kerran. Ei epäilystäkään, sanoi paimen, kokko se oli. Sana levisi nopeasti koko yhdyskuntaan, ja väki kerääntyi tulen ympärille paimenia kuuntelemaan. Myös Axl oli mennyt kiireen vilkkaa paikalle, sillä kokkolintu oli heidän seudullaan harvinaisuus. Kokolla oli monenlaisia voimia, sanottiin että se pystyi pelottelemaan sudetkin pois, ja kertoman mukaan jossakin päin maata sudet olivat kadonneet linnun ansiosta kokonaan.

Aluksi paimenia pommitettiin kysymyksillä, ja he saivat kertoa tarinansa yhä uudestaan. Sitten kuulijat alkoivat käydä epäileviksi. Joku huomautti, että samaa oli väitetty monta kertaa ennenkin, ja tarina oli aina osoittautunut perättömäksi. Joku toinen muistutti, että samat paimenet olivat kertoneet vastaavan jutun jo edellisenä keväänä, mutta silloinkaan lintua ei ollut nähty sen koommin. Paimenet kiistivät vihaisesti puhuneensa mitään sellaista aikaisemmin ja yleisö jakautui nopeasti niihin, jotka asettuivat paimenten puolelle ja niihin, jotka sanoivat muistavansa jutun jo edelliseltä vuodelta.

Tunteiden kuumetessa Axlin valtasi tuttu kalvava tunne, että kaikki ei ollut kohdallaan, ja hän irrottautui huutavasta ja tuuppivasta joukosta ja meni ulos katsomaan tummene-

vaa taivasta ja maan yli vyöryvää sumua. Hetkisen kuluttua Axlin mielessä alkoi hahmottua kuva Martan katoamisesta, vaarasta, siitä kuinka vasta vähän aikaa sitten kaikki olivat etsineet tyttöä. Mutta muistot alkoivat jo hämärtyä melkein kuin uni heräämisen jälkeen, ja Axlin oli keskityttävä ankarasti voidakseen ajatella Martaa, kun taustalla riideltiin meluisasti kokosta. Siinä seistessään Axl kuuli lapsen laulelevan itseksensä ja näki, kuinka Marta putkahti sumusta hänen eteensä.

”Sinä se vasta kumma otus olet”, Axl sanoi tytön hypähdellessä hänen luokseen. ”Etkö pelkää pimeää? Tai susia ja jättiläisiä?”

”Kyllä pelkään”, Marta sanoi hymyillen. ”Mutta osaan mennä niiltä piiloon. Toivottavasti äiti ja isä eivät ole kyselleet minua. Sain viime viikolla pahasti selkääni.”

”Että ovatko kyselleet, vai? Tietysti ovat. Koko kylä etsii sinua. Kuuntele tuota meteliä. Kaikki sinun takiasi, tytöseni.”

Marta nauroi ja sanoi: ”Riittää jo! Tiedän, että minua ei ole kaivattu. Ja kuulen oikein hyvin, ettei tuolla minusta huudeta.”

Martan puhuessa Axlin mieleen juolahti, että tyttö oli oikeassa: sisällä ei suinkaan riideltä hänestä vaan jostakin aivan muusta asiasta. Axl kumartui lähemmäksi ovea kuulakseen paremmin, ja kun hän erotti huudon seasta tutun ilmauksen, hän muisti paimenet ja kokkolinnun. Axlin pohditiessa, pitäisikö hänen puhua siitä Martalle, tyttö pujahti yhtäkkiä ohitse ja meni sisään.

Axl seurasi perässä kuvitellen, millaista iloa ja helpotusta tytön paluu herättäisi. Ja jos totta puhutaan, Axl ajatteli että menemällä sisään tytön kanssa hänkin saattaisi saada kii-

tokset siitä, että lapsi oli tullut turvallisesti takaisin. Mutta suurtuvassa kyläläiset olivat keskittyneet kiistaansa, eikä moni vaivautunut edes vilkaisemaan heihin päin. Martan äiti erkaantui väkijoukosta vain sanoakseen tyttärelleen: ”Siinähan sinä olet! Et saa lähteä tuolla lailla vaeltelemaan! Montako kertaa sekin pitää sanoa?” ja kääntyi heti seuraamaan nuotion ympärillä käytävää kiistaa. Marta virnisti Axlille kuin todetakseen: ”Mitä minä sanoin?” ja katosi sitten pimentoon etsimään ystäviään.

Huoneessa oli jo paljon valoisampaa. Axlin ja Beatricen kammio oli ulkokehällä, joten siinä oli pieni ikkuna, mutta se oli niin korkealla ettei siitä nähnyt ulos nousematta jakkaralle. Ikkuna oli peitetty vaatteella, mutta varhainen auringonsäde tunkeutui yhdestä kulmasta sisään ja heitti valokeilan Beatricen makuusijalle. Axl erotti valossa hyttysen tapaisen, joka näytti kaartelevan ilmassa juuri vaimon pään yläpuolella. Hän tajusi, että se oli hämähäkki joka riippui näkymättömän rihmansa varassa ja alkoi laskeutua ketterästi Axlin silmien edessä. Axl nousi hiljaa, meni pienen huoneen poikki, heilautti kättään unessa olevan vaimonsa yläpuolella ja nappasi hämähäkin kouraansa. Hän katsoi Beatricea hetken. Vaimon nukkuvilla kasvoilla oli tyyni ilme, jollaista hänellä ei juuri valveilla nähnyt, ja näky sai yllättävän onnentunteen ryöpsähtämään Axlin lävitse. Hän tiesi, että päätös oli tehty, ja hän halusi taas herättää Beatricen päästäkseen kertomaan asiansa. Mutta hän tajusi olevansa itsekäs – ja miten hän sitä paitsi saattoi olla varma Beatricen reaktiosta? Lopulta Axl palasi hiljaa jakkaralleen, muisti istuutuessaan hämähäkin ja avasi varovaisesti kätensä.

Kun Axl oli aikaisemmin istunut ulkona penkillä odottamassa aamunkoittoa, hän oli yrittänyt palauttaa mieleensä,

miten hän ja Beatrice olivat sattuneet ottamaan matkan puheeksi. Hän oli uskonut asian juontavan juurensa tiettyyn keskusteluun, joka oli käyty eräänä iltana juuri tässä huoneessa, mutta kun hän näki, kuinka hämähäkki juoksi pitkin kämmensyrjää ja siitä alas maalattialle, hän muistikin varmasti, että asia oli tullut ensi kerran esiin sinä päivänä, jona tummiin rääsyihin pukeutunut muukalainen oli kulkenut kylän läpi.

Oli ollut harmaa aamu – oliko se ollut niinkin kaukana menneisyydessä kuin viime marraskuussa? – ja Axl oli kävellyt rantapolkua pajujen katveessa. Hän oli menossa pellolta kylään, ehkä hakemaan jotakin työkalua tai uusia ohjeita päälliköltä. Oli miten oli, hän oli pysähtynyt kuullessaan kovaa ääntä oikealta pensaiden takaa. Hän oli ajatellut ensimmäiseksi jättiläisiä ja etsinyt katseellaan kiveä tai kepakkoa. Sitten Axl tajusi, että vaikka äänet olivat vihaisia ja kiihtyneitä – kaikki puhujat olivat naisia – niissä ei ollut pelkoa joka aina liittyi jättiläisten hyökkäyksiin. Axl työntyi päättäväisesti katajikon läpi ja tuli pienelle aukiolle jolla seisoi lähekkäin viisi naista – he eivät olleet nuoruutensa keväässä vaan jo lapsensaamisiässä. He seisoivat selin Axliin ja huusivat jollekin vähän matkan päähän. Axl oli jo aivan lähellä, kun yksi naisista huomasi hänet ja säpsähti, mutta sitten muutkin kääntyivät ja katsoivat häneen melkein pä julkeasti.

”Kas vain”, yksi naisista sanoi. ”Lieneekö sattumaa vai jotakin muuta. Hänen miehensä on tuossa ja saa ehkä puhutuksi hänelle järkeä.”

Axlin ensimmäiseksi nähnyt nainen sanoi: ”Kielsimme vaimoasi menemästä, mutta hän ei suostunut kuuntelemaan. Hän haluaa ehdottomasti viedä muukalaiselle syö-

tävää, vaikka nainen on todennäköisesti paholainen taikka haltija valepuvussa.”

”Onko vaimoni vaarassa? Hyvät naiset, selittäkää tarkemmin.”

”Tuntematon nainen kierteli meitä koko aamun”, joku naisista sanoi. ”Tukka pitkin selkää ja rääsyinen musta viitta. Sanoo olevansa saksi, mutta ei muistuta vaatetuseltaan sakseja. Hän yritti hiipiä taaksemme rantatörmällä kun olimme pyykillä, mutta huomasimme hänet ajoissa ja hätistimme pois. Mutta hän tuli yhä uudestaan takaisin, oli välillä kuin murtunut jostakin ja välillä pyysi ruokaa. Luultavasti hän tähtäsi taikansa koko ajan vaimoosi, sillä jouduimme jo kaksi kertaa tänä aamuna pitelemään Beatricea käsivarsista, kun hän tahtoi päästä demonin luo. Ja hän pääsi meiltä karkuun ja meni vanhalle orapihlajalle, missä paholainen häntä odottaa. Pidimme Beatricesta kiinni niin tiukasti kuin pystyimme, mutta paholaisen keinot olivat jo varmasti pelissä, koska hänellä oli yliluonnolliset voimat noin hentoluiseksi ja vanhaksi naiseksi.”

”Vanha orapihlaja...”

”Vaimosi lähti ihan hetki sitten. Mutta vieras nainen on varmasti demoni, ja jos aiot vaimosi perään, pidä varasi ettet kompastu tai satuta itseäsi myrkytettyyn ohdakkeeseen niin ettet koskaan parane.”

Axl salasi parhaansa mukaan kärsimättömyytensä ja sanoi kohteliaasti: ”Olen kiitollinen, hyvät naiset. Menen ottamaan asiasta selvää. Suokaa anteeksi.”

Kyläläistemme kielenkäytössä ”vanha orapihlaja” tarkoitti paikallista näköalapaikkaa samoin kuin itse puuta, joka näytti kasvavan suoraan kivistä kallion reunalla vähän matkan päässä kylästä. Siellä oli mukava viettää aikaa au-

rinkoisena päivänä, jos ei tuullut liian kovaa. Ylhäältä näki joelle viettävän törmän, joen mutkan ja marskimaat sen takana. Lapsilla oli tapana leikkiä sunnuntaisin muhkuraisten juurten ympärillä, ja joskus he jopa uskaltautuivat hyppäämään kallion reunalta, sillä pieni pudotus ei tehnyt kipeää, ja lapset vain kierivät ruohikkoista rinnettä alas. Mutta tällaisena aamuna kaikki aikuiset ja lapset olivat askareissaan, orapihlajan luona ei olisi ketään, ja kun Axl oli noussut sumuista rinnettä ylös, hän ei yllätynyt huomattessaan että paikalla oli vain kaksi naista, jotka piirtyivät melkein pä siluetteina valkoista taivasta vasten. Oli totta, että kiveä vasten istuva muukalainen oli omituisissa pukeissa. Ainakin kaukaa katsoen viitta näytti siltä, kuin se olisi kursittu monista pienistä palasista, ja se lepatti nyt tuulessa niin, että sen kantaja näytti isolta, lentoon pyrkivältä linnulta. Naisen rinnalla Beatrice – joka seiso i mutta oli painanut päänsä vierasta kohti – vaikutti hennolta ja hauraalta. He puhuivat keskenään, mutta huomattessaan Axlin alempana he vaike nivat ja katsoivat häneen. Sitten Beatrice tuli kumpareen reunalle ja huusi:

”Pysähdy siihen, mieheni, älä jatka pitemmälle! Minä tulen sinne. Älä tule tänne häiritsemään tätä naispoloa, joka saa vihdoin lepuuttaa jalkojaan ja syödä eilistä leipää.”

Axl teki työtä käskettyä ja näki ennen pitkää vaimonsa tulevan pitkää ruohikkoista polkua hänen luokseen. Beatrice tuli Axlin viereen ja puhui hiljaa ilmeisesti siinä pelossa, että tuuli kantaisi heidän sanansa vieraan korviin:

”Mieheni, lähettivätkö ne hupsut naiset sinut perääni? Kun minä olin heidän ikäisensä, juuri vanhat olivat pultolla pelkoja ja mielettömiä uskomuksia, pitivät jokaista kiveä kirottuna ja jokaista kulkukissaa pahana henkenä.

KAZUO ISHIGURO on Japanissa 1954 syntynyt, vuodesta 1960 Englannissa asunut maineikas kirjailija. Ishiguron yksikään teos ei ole toisensa kaltainen. Hänen rakastetut romaaninsa kuten *Ole luonani aina*, *Menneen maailman maalari* ja *Pitkän päivän ilta* ovat saaneet lukuisia kansainvälisiä palkintoja. *Haudattu jättiläinen* on hänen seitsemäs suomennettu teoksensa.

Haudattu jättiläinen on tarunhohtoinen vaellus Kuningas Arthurin valtakunnan raunioilla. Se kertoo kadonneista muistoista, vuosikymmeniä kestäneestä rakkaudesta, itsepetoksesta, kostosta ja sodasta.

”Sukupolvensa paras ja omaperäisin kirjoittaja.”

MAIL ON SUNDAY

”Ishiguro ei pelkää suuria, henkilökohtaisia teemoja, eikä epäile käyttää myyttejä, historiaa ja fantasiaa apunaan. *Haudattu jättiläinen* on poikkeuksellinen romaani.”

KIRJAILIJA NEIL GAIMAN

Päällys: Jussi Kaakinen

#kirja WWW.KIRJA.FI	 9 789513 186524	
	84.2 ISBN 978-951-31-8652-4	